

die geruch-
id verbreed
ng aan den
gestilteit
nlangs met
, en die er-
el nam, vrij
ij er kapot
raagd. Nu,
n gemerkt.
ekerd: een
sek was de
veest, mijn
een dwaas-
gheld het
van dien-
node, (vol-
d, dat het
ruste. Zeg
nd iets op
Ik geloof
n, wat ze
bewust —
randert al
menspreken,
van „Den
in een on-
Geen on-
bleegd.
n niet ge-
ders? Dat
wolkje
rde onder-
niet op
eit, en niet
die wolk-
n: de man
richt. Had
omroepers
t meteoro-
pe, diepe,
De kaarten
betalde
's knecht,
and boven
porteerde:
en zei hij
„leek“;
is de dom
aar Elia,
oren al
het ge-
en. Dat
olkje“. Hij
beden.
en was ze
„de stem
er waren
n“ gesteld
et-non.....
schen, die
nder Elia
e als eens
tengewone
maar huis,
geruich
nu uw en
inder
e, want
van drie-
n God.
iten: men
nt de tijd
en blik-
? en dus:
rand van
n-bliksem,
haalt,
waarmée?
en apoka-
l onttek-
ie heusch
op den
n al maar
weer an-
rechtje zel
te zien,
zoo lang
volkje-ala-
tense
hij niet
n.
ermogend,
laar staat
in apoka-
neel beste
nd; houd
moet niet
st wezen.
er geen
a vragen:
waarvan
en, waar-
afbidden

moet, om ervan bewaard te blijven? Of wordt het één van die klaterende wolkbreuken, waarom Elia bidden mag, omdat God hem DAT in het hart te bidden gaf? Een kerkrechtelijke en confessio-
neele droogte (honger) als van 1944—1949, wel, beste vrienden, die kan alleen door een intense wolkbreuk worden goed gemaakt. God heeft dat knechtje van Elia lief; hij rapporteert alleen maar wat hij met zijn oogjes ziet; en hij overdrijft niet bij zijn in geboden worstelenden „heer“ en „vader“. Maar God zou Elia zelf hebben weggestormd, als hij had gebazelzeld over een wolkje-als-een-manahand. Hij moest in groote droogten en in groote regens rekenen, tenminste op dat punt, en op dat moment.

Ik ken een wijs man. Die vertelde me eens een mooi verhaal. Er was een minister en een Tweede Kamer. Hoe ministers tegen zoo'n Tweede Kamer aankijken, waag ik niet hardop te denken, al meen ik, dat men na de bevrijding van ons land in 1945 daar wel iets van weten kan. Maar goed, die minister vertelde aan zijn goeie vrienden wel eens, volgens mijn zegsman: als ik een wetontwerp gereed maak, dan breng ik er altijd een paar kleine foutjes in. Dan vliesen „ze“ daarop af; en dan zeg ik: meneer, u heeft gelijk, en dan verander ik dat, en dan zijn „ze“ tevreden, en dan komt het ontwerp er door. En ik heb „ze“.

O neen, ik zeg niet: zoo haagsche minister, zoo haagsche synode. Ik heb die synode evenmin subjectief te beoordeelen, als destijds de Belastingbetaler, de Dienstplichtige, de Kiezer, dien minister. Ik zeg alleen maar dit: die minister gaf aan de leden van de critiek een wolkje van bevrediging als eens mans hand te zien; dan waren „ze“ blij, dat ze wat konden zeggen, en hij? Hij kreeg zijn stórtbui erdoor.

En nu moesten we, meen ik, maar eens ophouden, onze Elia-gebeden om een wolkbreuk allemaal op te houden met niet eens ware knechtenrapportjes: wolkjes van manshandgrootte. Water of geen water, de manshand. Laten we niet praten over de bedoeling van „Den Haag“. Maar ook niet zelf in de fuik loopen. Laten we alleen maar lezen, wat straks besloten blijkt, als de debatten gesloten zijn en men samen gaat bidden om zegen over 1944—1946—1949: die ééne lijn.

Zouden we het héusch nóg moeten beleven, dat we weer een paar weken lang worden getraceerd op verhalen en nog eens verhalen over een meeningsverschil-letje tusschen Ridderbos en Berkouwer? Of over symptoompje zús en zóó? We hebben nu al een paar keer gehoord, dat de deur WAGENWIJD openstaat. Voor een gesprekje-zonder-schrift. Nu, dáárvoor stond de deur al drie jaar open. Toch werd weer frisch en vroolijk geseind: de deur is wagenwijd open. 't Leek wel haast een meteorologisch wolkbreuk-rapport. De Bilt seint: zware depressie.

Gelukkig hebben ze in de buurt van dat wagenwijd-gapende rapport al vast gewaarschuwd: niet voldaan: nog geen wolkbreuk, als waarom Elia bidden mag. Ja, ja, mag, na drie jaar en zes maanden.

Maar je kunt nooit weten, wat er allemaal nog komt. Best mogelijk, dat we het vermoelende en vervelende en toch niet heldere krantenflardenverhaaltje over scherpe debatten over puntje zooveel in die haagsche synode toch nog zien aandienen als gereede aanleiding, zoo niet als van God geschonken reden, om ons te verblijden over een wending-ten-goede.

Maar het zal niet waar zijn. Er stak één klein en hard rozijnen-pitje in de plumpudding der rapporten; en dat ééne pitje heeft Berkouwer er netjes uitgehaald, opdat de gebitten zouden heel blijven. Het moest dan maar terwille van dr Ridderbos. En die zou nu niet meer tegenstemmen op dit punt.

Maar verder.....??
Verder is in de hoofdzaak gezegd: niet te eng gebonden.

En: niet vals ch gebonden.
Conclusie: de groote droogte houdt aan. Maar in 1949 heeft het toch weldadig geregend. Bij het eenvoudige volk, dat zich vrijmaakte van o n j u i s t e uitspraken en publieke, gehandhaafde rechtsverkrachting, schennis van de bestaande K.O. De rest wachten we af.

K. S.

Een schoon geschenk voor onze catechisaties

Er heerscht in den paedagogischen, methodologischen, didacticalen hof van ons vaderland — net als in die van het buitenland — zeer veel drukte! Ook in den kerkelijken hoek daarvan. Er wordt daar tenminste hevig gekakeld. Veel minder wordt er evenwel gebroed. En eieren, goede, voedzame eieren, kan men er maar zeer zelden rapen!

Maar nu is er één gelegd. Een prachtexemplaar! Mij werd toegezonden een simpel boekje. Boersma in Enschede geeft het uit. Met groote letters staat er op: De Heidelberg Catechismus, terwijl er met kleine letters op volgt: Ten dienste van alle catechisaties, scholen en studieverenigingen door R. H. Bremmer en G. Visse.

Dat klinkt allemaal heel gewoon. Zoo iets van: twaalf in een dozijn. Maar zoo staan de zaken met dit boekje toch niet! Want de oude, altijd jonge Heidelberg, „de eeuwige jeugd van Heidelberg“, om met

Gaat Abel Kaïn naar de bioscoop brengen?

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Onlangs zijn de uitslagen verschenen van de volkstelling 1947. Het zou de moeite loonen de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek aan een nadere analyse te onderwerpen. Deze cijfers zijn leerzaam. Maar we memoreeren hier alleen, dat de Roomsche Katholieken in ons land sedert 1930 van 36.42 % van de totale bevolking klommen naar 38.5 %; dat de Hervormden daalden van 34.5 % op 31.03 %; dat de Gereformeerde Kerken (de gebonden en de vrijgemaakten samen) van 8.04 % kwamen op 7.93 %, terwijl degenen, die verklaarden, „tot geen kerkelijke gezindte te behooren“, een toename vertoonden van 14.43 % op 17.04 %.

Voor al de laatste getallen spreken een duidelijke taal. En ze worden nog welsprekender of liever kwaadsprekender, als we eens letten op de verhoudingen in de groote steden. Bedroeg het aantal godsdienstlozen in Amsterdam in 1930 34.8 % van de bevolking van de hoofdstad, in 1947 waren het 45 %. In Rotterdam zijn de cijfers: 22.1 % (1930) en 31.3 % (1947), in Den Haag respectievelijk 23.3 % en 27.4 %, in Utrecht 16.4 % en 17.7 %.

Dat beteekent, dat in ons geheele vaderland langzamerhand het vijfde gedeelte van de bevolking met alle christelijk geloof gebroken heeft; dat in Amsterdam ongeveer de helft, in Rotterdam een derde, in 's-Gravenhage meer dan een vierde en in Utrecht iets minder dan een vijfde gedeelte van de bevolking aan de laatste resten van den dienst des HEEREN ontzonken is.

Benauwende cijfers.
De „groote afval“, waarvan de apostel spreekt, is er. Het is gegaan als in Israël.

Het begon daar met den eigenwilligen godsdienst bij de altaren en de gouden kalveren in Bethel en Dan, met de zonde van Jerobeam, den zoon van Nebat, die Israël zondigen deed om den HEERE tot toorn te verwekken.

En het eindigde in het volkomen heidendom, het Baillisme in de dagen van Achab, toen de ware kerk „zeer klein en als tot niet scheen geworden te zijn in de oogen der menschen“.

Zoo ging het in Nederland.
Het begon in de kerk.

Daar verdrongen menschenvonden het Woord des HEEREN en menscheninzettingen het koningschap van den Gezalfde Gods, daar werd het uitzicht des geloofs op het Jeruzalem, dat Boven is, verduisterd door de leer, dat de ware kerk gebonden is aan een zekere plaats (Rome!) of hangt aan zekere personen

Dr Oorthuys te spreken, is door deze beide mannen-broeders in een „nieuwen vorm“ gegoten, maar — het klinkt bijna paradoxaal — zonder er iets aan te veranderen. De Kamper en de Zwolsche dominee hebben n.l. de vragen en antwoorden van den catechismus in „versvorm“ gesteld en zoo laten drukken!

Het is zoo iets als het el van Columbus.

Wat is er al niet geklaagd, dat de archaïstische, naar het Latijn riekende zinnen van het officiële leerboek der kerk zoo moeilijk zijn te memoriseeren. En wie zal het ontkennen? Vooral als de „hoop der kerk“ de massieve antwoorden uit een klein psalmboekje, met zijn smalle kolommetjes en fijne letters, het geheugen wil indragen is dat een zwaar karwei.

Maar door het mooie werk van Dr Bremmer en Dr Visse wordt deze haar opgelegde taak thans aamerkelijk verlicht. De oude catechismus gaat er met dit boekje „als koek“ in. Ik heb dat van nabij onderzocht. De Visse gaf wat nu in dit boekje staat, eerst successief in de Kamperkerkbode. En ik hoor nog een klein catechisantje toen ze haar „vraag“ moest leeren en de kerkbode niet kon vinden, in kinderlijke wanhoop uitroepen: Ik kan de vragen alleen uit de Kerkbode leeren! Is dat niet de hoogste lof, welke men dit boekje toezwaaien kan?

Maar deze „Catechismus“ heeft nóg een bijzondere verdienste.

Wanneer men het boekje inzielt, bemerkt men, dat bepaalde gedeelten van de antwoorden van den catechismus vet zijn afgedrukt. Die vette gedeelten, dat bespeurt men al gauw, zijn met groote zorg gekozen. Ze geven de k e r n g e d a c h t e van het antwoord weer. Het is nu de bedoeling van de schrijvers, dat deze vetgedrukte gedeelten door de kleine catechisanten zullen geleerd worden. Later kunnen ze dan de rest daarvan, om deze kern gegroepeerd, daaraan als het ware vastgehaakt, van buiten leeren.

Inderdaad, ook deze „bewerking“ van de antwoorden is een pracht-vondst. Vaak is gevraagd op welke wijze een geleidelijke overgang van de „leerstof“ der jongere catechisanten naar die der ouderen kan worden verkregen. Gewoonlijk liet men de kleine jongens en meisjes een eenvoudig boekje gebruiken, terwijl men daarna de ouderen den catechismus liet memoriseeren. Maar het groote bezwaar tegen deze methode is, dat op deze wijze alle geheugenarbeid, die door de catechisanten van 10—14 jaar is verricht, praktisch waardeeloos wordt en verdronken moet worden, door wat later in het geheugen wordt gezet. En dat, terwijl men wat men in zijn jongere jaren uit het hoofd leert, veel en veel beter onthoudt, dan wat men later memoriseert,

(Pausdom, conciliën, kerkbesturen, en synodale hiërarchen).

En het eindigt daarin, dat de menschen volkomen ontzinken aan het echt-bijbelsche en oer-christelijke besef, dat er buiten de kerk geen zaligheid is.

Een besef, dat in de „kerk“ zelve wordt ondergraven.

Zoo is ons volk bezig weg te zinken in het nihilisme.

Edoeh, in deze duisternis glansde ons een ster der hope tegen.

We lazzen, we mogen wel zeggen per ongeluk, Trouw.

Ons oog viel op een aantal vet gedrukte regels: „Het congres wenste tegenover de Kainshouding van „Ben ik mijns broeders hoeder“ de liefde van Christus gesteld te zien, die ons dringen moest om ook hierin voor heel het volk met barmhartigheid bewogen werkzaam te zijn“.

Zulke woorden doen het hart goed.

We herinneren weer wat eens in Kuyper's hart brandde:

„Om Godes hell'ge ordinantiën, waar Woord en schepping van getuigt in 't volk zoo helder te graveeren tot weer dat volk voor God zich buigt“.

„Met barmhartigheid bewogen over héél ons volk“. Wat men dan voor heel ons volk doen wil?

De Kainshouding laten varen!

Dus voor héél het volk Abel zijn!

Waar in zal dat blijken?

Het congres, onder leiding van Dr H. J. Groenewegen, met als sprekers Prof. Dr J. de Zwaan en den Gereformeerden Dr M. Kruyswijk (ook gij, Brutus?) beraamde plannen om te zorgen voor „goede films“. Men zal wat op de filmmarkt verschijnt keuren naar bijbelschen maatstaf en uitsluitend ethisch en aesthetisch verantwoorde films doen vertoonen.

Abel gaat Kain naar de bioscoop brengen.

Naar een bijbels verantwoorde bioscoop.

We herkennen dezen „Abel“ niet.

We dachten, dat Abel maar eenvoudig den HEERE moest vreezen.

Door het geloof een meerdere offerande offeren dan Kain.

Door het geloof den offerdienst, den dienst der kerk zuiver bewaren.

Met het risico, dat „broeder“ Kain hem op een goeden dag doodslaan zal.

D. E. C.

Op buitengewoon praktische en eenvoudige wijze heeft nu het boekje van Dr Bremmer en Dr Visse dit probleem opgelost. Als de kinderen de kern der antwoorden er grondig in hebben, kunnen ze later de rest er makkelijk bij leeren. En het slot, waar iedere catecheet toch op aan moet en wil werken, kan zijn dat de jonge leden der kerk den ouden Heidelbergse werkelijk kennen. En er hun leven lang van kunnen genieten.

Het kan niet anders of alle catecheten zullen dit schoone geschenk gretig aannemen.

Ik geef als slot van dit artikelje een proeve van bewerking. En wel vraag 54:

Wat gelooft gij van de heilige, algemene Christelijk Kerk?
Dat de Zone Gods uit het ganse menselijke geslacht Zich een gemeente — tot het eeuwige leven uitverkoren — door Zijn Geest en Woord in enigheid des waren geloofs van het begin der wereld tot aan het einde vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.

C. V.

In crisistijd

Het stuk van ds Doornbos vraagt nog verder onze aandacht.

We hebben er over gedacht, eens te gaan neuzen in wat prof. dr H. Bouwman lang geleden schreef over de historische ontwikkeling van het fenomeen: de professoren ter synode. Misschien komt dat nog wel.

Maar voor het oogenblik hebben we onze eigen historie. En die is er een van strijd en moeite. We hebben allemaal veeren moeten laten. Het getal is gedund; de schouders van iedereen zijn zwaarder belast. Vele predikanten staan voor een taak, en in een gemeente, die op hun leeftijd (e.g. kerkelijken „leeftijd“) in een anderen toestand van het kerkelijk leven nog niet hun krachten zou vergen.

We hebben daarin verrassende dingen gezien. Zelfs hebben we ontdekt, dat velen, die anders nooit ter synode zouden gedeputeerd zijn, thans, nu ze wel erheen gezonden zijn, een bekwaamheid aan den dag hebben gelegd, die ons zeggen doet: hoe jammerlijk is een toestand, waarin zij geen kans zouden gekregen hebben.

Maar bij volledige erkenning van deze dingen blijft toch de indruk overheerschend: we moeten alle zellen bijzetten, om elkaar te helpen. Juist nu, waar de her-groepering van de kerken ons voor nieuwe problemen stelt en de bestrijding heftiger is dan ooit. Heftiger en listiger.